

» Dette er ikke et spørsmål om omkostninger Det er et spørsmål om omkostninger

Ifølge advokat Geir Haugen må reindriften på Fallesrassa legges ned hvis folkeretten ikke stopper bygging av 60 vindmøller.

Av Vidar Kristensen

vidar@altaposten.no

– Det spøker stygt for reindriften dersom vindparken kommer, og jeg er ganske overbevist om at dette ligger over terskelen for folkeretten, regulert av ILO-konvensjonen, sier Haugen til Altaposten.

Gearretnjarga reinbeitedistrikt har helt fra planene ble lansert, sagt et bastant og absolutt nei til planene om en vindpark med 60 turbiner på fjellet Fallesrassa mellom Repparfjorden og Kokelv.

Fakta

De tre reinbeitedistriktene som berøres av vindparkene i Kvalsund har 29 siidaandeler med 167 involverte, fordelt på 51 årsverk. Samlet slakteverdi i reindriftsåret 2008/09 var 5,2 millioner kroner.

D-20 Fálá/Kvaløy

- Seks siidaandeler med totalt 20 personer pr 31. mars 2009.
- Distriktet hadde 2.217 rein i sluttstatus pr 31. mars 2009.
- Det er fastsatt øvre reintall i vårflokken på 1.300 dyr.
- Dersom en benytter gjennomsnittlig kjøttinntekt for Vest-Finnmark i 2009 på 70,39 kr/kilo, tilsvarer verdiskapingen 929.000 kr for reindriftsåret 2008/09.
- For Fálá reinbeitedistrikt vil 2.217 rein tilsvare vel 9 årsverk.

D-21 Gearretnjarga

- Åtte siidaandeler med totalt 34 personer pr 31. mars 2009
- Distriktet hadde 2.907 rein i sluttstatus pr 31. mars 2009.
- Det er fastsatt et øvre reintall for distriktet på 2.100 dyr i vårflokken.
- Dersom en benytter gjennomsnittlig kjøttinntekt for Vest-Finnmark i 2009 på 70,39 kr/kilo, tilsvarer verdiskapingen 834.000 kr for reindriftsåret 2008/09.
- For Gearretnjarga reinbeitedistrikt vil 2.907 rein tilsvare vel 12 årsverk.

D-22 Fiettar

- 15 siidaandeler med totalt 113 personer i Fiettar reinbeitedistrikt pr 31. mars 2009.
- Utsigruppen har ca. 2.000 rein og benytter østlige deler av området, mens Rassagruppen benytter de vestlige delene og har ca. 5.000 rein.
- Det er fastsatt øvre reintall i vårflokken på 4.900 dyr.
- Dersom en benytter gjennomsnittlig kjøttinntekt for Vest-Finnmark i 2009 på 70,39 kr/kilo, tilsvarer verdiskapingen 3.457.000 kr for reindriftsåret 2008/09.
- For Fiettar reinbeitedistrikt vil 7.185 rein tilsvare vel 30 årsverk.

Finnmark Kraft har likevel bestemt seg for å kjøre løpet, og leverte i forrige uke prosjektsøknaden til NVE.

– For dårlig utredning

Ved søknaden ligger det en 25 siders utredning om konsekvensene for reindriften. Altfor tynt, mener advokat Haugen.

– Det må lages en tilleggsutredning som tar for seg forholdet til folkeretten, og det må anses som en saksbehandlingsfeil dersom NVE nå behandler søknaden uten en slik tilleggsutredning, sier Haugen til Altaposten.

Han viser til at Hålogaland lagmannsrett i en lignende sak har vurdert prinsippet, og fastslått at forholdene rundt folkeretten skal utredes når en stedbunden samisk næring rammes av inngrep.

– Hovedankepunktet vårt er at utredningen som foreligger ikke kan tjene som noe faktisk grunnlag for hvorvidt folkeretten slår inn. Den nevner heller ikke ett ord om de andre inngrepene i distriktet, som hyttefeltene og kraftledningene, fastslår Haugen.

Altaposten har gått gjennom utredningen. Den slår fast at det i dag ikke finnes andre inngrep i det området som er aktuelt for vindparken, og at området ikke har beiteverdi. Verdien i forhold til kalving og lufting anses imidlertid som stor.

Erstatning ikke tema

Ifølge Haugen er det ikke snakk om å kreve økonomisk erstatning. Inngrepet er et være eller ikke være for reinbeitedistriktet, og penger er ikke et tema.

– Mine klienter vil drive reindriften, og det kan de ikke fortsette med dersom vindparken bygges, slår Haugen fast.

– Hva tenker du om at Sametinget er en av eierne av dette prosjektet?

– Det viser at det er på høy tid at reinbeitedistriktene selv får eie sine områder. Dette er et område som jeg mener det er veldig klart at reinbeitedistriktet har eierforhold til.

– Enda klarere enn på Stjernøya og Seiland, som Finnmarkskommisjonen har under behandling?

– Ja, her er eierforholdet veldig klart. Derfor bør utbyggingsplanene droppes.

Løsning med skjønn

Direktør John Masvik i Finnmark Kraft sier de har halvert

GRATISARBEID: Finnmark Kraft har nektet å betale for den juridiske bistanden som Geir Haugen gir til Gearretnjarga reinbeitedistrikt. Her er han fotografert under en samtale med NRL-leder Nils Henrik Sara. (Arkivfoto)

de opprinnelige områdene for vindparken her og på den andre siden av Repparfjorden, nettopp av hensyn til reindriften. Han medgir at situasjonen er fastlåst, men håper fortsatt på god dialog. Han er klar på at dette er viktige områder for reindriften, og er innstilt på at tapene må erstattes på et vis.

– Det kan gå mot samme løsning som vi så for Avinor og radaren på Vardfjell, der det ble avsagt et skjønn, sier Masvik.

– Hva tenker du om å få et skjønn, Haugen?

– I et sånt skjønn vil vi påstå at konsesjonsvedtaket er ugyldig, fordi det er saksbehandlingsfeil så lenge tiltaket ikke er utredet skikkelig i forhold til folkeretten.

Får ikke betalt

Foreløpig jobber Geir Haugen gratis for reinbeitedistriktet Gearretnjarga, fordi Finnmark Kraft nekter å betale for juridisk bistand på dette stadiet i prosessen.

– På rent prinsipielt grunnlag har vi avslått å betale advokatbistand før konsesjonsøknaden er sendt, sier direktør Masvik til Altaposten.

Dette synes Haugen er smålig.

– Det er første gang på over 30 år at jeg har opplevd at det ikke betales for juridisk bistand for de som rammes, så foreløpig må jeg gjøre det gratis. Men jeg har tro på at de tar til fornuften, for det er mye juss i dette, sier Haugen.

Ørsmål om erstatning. Ikke være for reindrifta.

Advokat Geir Haugen

– Vi tåler ikke alt

Det tårner seg opp for Fiettar, som ber aktørene som skal inn i beiteområdet deres om å se helheten av inngrep og ikke bare egen business.

Av Vidar Kristensen

vidar@alltappen.no

– På 70-tallet hadde vi gruvedrifta og vi har alltid hatt hyttebyggingen. Nå skal vi i løpet av få år få en vindpark, ny gruvedrift, ny kraftlinje og et mini-

kraftverk i vårt distrikt. Det er i overkant av hva vi kan tåle, sier Mikkel Nils M. Sara, som er leder for distrikt 22 Fiettar.

Han sier den planlagte vindparken på fjellet ovenfor Kvalsund går som en kile inn i sommerbeiteområdet deres, og berører både kalvingsområder og lufteplasser.

– Jeg ser ingen annen løsning enn at vindparken må stoppes. Vi kan ikke si ja til alt, og samlet sett er det som skjer ganske dramatisk, sier en bekymret reineier.

Han sier det er vanskelig å si hvordan deres rein vil reagere på synet og lyden av digre vindturbiner, og frykter at flokkene presses ut mot grensene til distriktet.

– I tillegg kommer økt menneskelig aktivitet. Vi oppfordrer nå partene som skal inn i området, Finnmark Kraft, Statnett og Nussir, om å se samlet på utnyttelsen av området, og ikke utrede saken hver for seg. Vi vil rett og slett ha en vurdering av helhetsbildet, der man ser inngrepene i sammenheng. Vi kan ikke gi etter for alt. En del ting kan vurderes, men sammenlagt betyr dette en altfor stor belastning, understreker Mikkelsen Sara.

– Hva gjør dere i saken?

– Hele høsten har distriktet vært travelt opptatt med reinen, men etter nyttår skal vi jobbe med saken og ta grep.

Forstyrres av friluftsfolk

Gigantiske vindmøller er ikke i nærheten like ille for reindriften som det økte trykket fra friluftsfolk.

Det er konklusjonen til forsker Svein Morten Eilertsen i Bioforsk Nord Tjøtta, som har utredet konsekvensene for reindriften ved bygging av to store vindparker på hver side av Repparfjorden.

– Dersom vindkraftanleggene blir realisert, vil etableringen av veier kunne medføre lettere tilgjengelighet til området for friluftslivsaktiviteter. Menneskelig aktivitet forstyrrer reinen og fører til at den kan trekke ut av viktige beite-, lufte- og kalvingsområder. Det direkte og indirekte arealtapet kan bli betydelig, slår Eilertsen fast i begge utredningene som er laget, en for Kval-

sund vindkraftpark og en for Fallesrasa vindkraftpark.

Utredningene har i stor grad de samme konklusjonene, ettersom områdene er ganske like både terrengmessig og bruksmessig.

Arbeider som har vært gjennomført i Sverige og Finland har ikke vist at vindmøller har negativ virkning på rein.

– Generelt vil en forstyrrelseskilde som opptrer regelmessig i tid og rom kunne føre til en relativt rask tilvenning. Enkelte forskningsarbeider har vist at reinen brukte arealet rundt vindmølleparken minst like mye som kontrollområder uten vindmøller, skriver Eilertsen i rapporten.

Dette kan tyde på at reinen i liten grad reagerer på vindmøllene, mens menneskelig aktivitet, som for eksempel turgåing langs anleggsveiene, førte til betydelige forstyrrelser hos reinen.

LITEN MANN, STOR FORSTYRRELSE: Gigantiske vindmøller forstyrrer ikke reinen, men små mennesker som trasker rundt i terrenget har stor innflytelse på reinen, viser forskning. (Foto: Ambio miljørådgivning)

